

1 FEB 2017

RIKSADVOKATEN

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

DERES REF.:
16/442

VÅR REF.:
2016/02136-002 BIS004
584.1

DATO:
26.01.2017

HØRINGSVAR - ENDRINGER I STATSborGERLOVEN MV. - TAP AV STATSBORGERSKAP VED STRAFFBARE FORHOLD ELLER AV HENSYN TIL GRUNNLEGGENDE NASJONALE INTERESSER

Det vises til departementets høringsbrev 20. desember 2016. En har notert seg at statsadvokatembetene og Økokrim er egne høringsinstanser.

Riksadvokaten avga ikke svar under høringen av NOU 2015: 4 "*Tap av norsk statsborgerskap*" våren 2015. En har imidlertid notert seg høringssvarene fra den gang, særlig fra andre instanser innenfor politi- og påtalemyndighet. Merknadene fra Oslo statsadvokatembeter og Politihøgskolen viser at det innenfor politietaten og påtalemyndigheten på ingen måte var en unison oppfatning om hensiktsmessigheten av, og behovet for, en hjemmel for å påstå tap av norsk statsborgerskap som del av en straffereaksjon, selv om et flertall av de nevnte høringsinstansene var positive til forslaget.

Merknadene i det følgende knytter seg utelukkende til forslaget om å hjemle dom for tap av statsborgerskap som del av straffen for nærmere bestemte handlinger:

Fordi de aktuelle sakene må forventes å være både få og sjeldne, blant annet ettersom fradømmelse av det norske statsborgerskapet forutsetter dobbelt statsborgerskap, veier neppe individual- eller allmennpreventive hensyn tungt i favør av den foreslåtte hjemmel for utvidelsen. Riksadvokaten ser at det i noen få straffesaker kan tenkes å støte an mot den alminnelige rettsfølelse dersom den som domfelles beholder sitt norske statsborgerskap. Dette vil formodentlig være begrenset til tilfeller hvor domfelte enten ikke er født her i landet eller av andre grunner har en svak tilknytning til riket. I disse tilfellene kan tap av statsborgerskapet i og for seg være en naturlig del av straffereaksjonen.

Riksadvokaten ser lovendringsforslaget først og fremst som et politisk begrunnet forslag. En endring i straffeloven på dette punkt vil neppe påvirke verken påtalemyndighetens arbeid eller strafferettspleien for øvrig i nevneverdig grad. Dersom forslaget følges opp, bør strafferammekravet trolig ikke være til hinder for at militær deltakelse i væpnet konflikt i

utlandet kan føre til tap av statsborgerskapet. Ettersom personer som deltar i slike konflikter ofte vil ha til hensikt å returnere til hjemlandet, er det nettopp overfor enkeltpersoner i denne gruppen at faren for tap av norsk statsborgerskapet vil kunne ha en viss preventiv effekt.

En har ellers notert seg at tap av statsborgerskap – som rimelig er – forutsettes å skulle påvirke straffen for øvrig, formentlig da slik at lengden på fengselsstraffen reduseres noe sammenlignet med hva den ville blitt uten samtidig tap av statsborgerskapet. Jo mer tyngende og inngripende tapet av statsborgerskapet vil være for den domfelte, jo større bør reduksjonen i fengselsstraffens lengde være. Dersom den domfelte likevel ikke kan tvinges ut av landet etter endt soning – for eksempel som følge av forholdene i vedkommendes andre hjemland – kan man ende opp i en situasjon hvor den domfelte løslates tidligere enn hva som ville vært tilfellet uten samtidig tap av statsborgerskapet, og uten at rettighetstapet hindrer at vedkommende fortsetter å oppholde seg i landet.

Tor-Aksel Busch

Birgitte Istad
statsadvokat